

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS
TARYBA**

NUTARIMAS

**DĖL AKCINĖS BENDROVĖS LIETUVOS PAŠTO PRAŠYMO DĖL NUOSTOLINGOS
UNIVERSALIOSIOS PAŠTO PASLAUGOS KOMPENSAVIMO UŽ 2022 METUS
PAGRĮSTUMO**

2024 balandžio 23 Nr. TN-303
Vilnius

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos taryba (toliau – Taryba) 2024 m. balandžio d. išnagrinėjo akcinės bendrovės Lietuvos pašto (toliau – Bendrovė) 2023 m. balandžio 28 d. raštu Nr. SD-2023/2009 „Dėl nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo“ pateikto prašymo dėl nuostolingos universaliosios pašto paslaugos (toliau – UPP) kompensavimo už 2022 m., patikslinto 2023 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. SD-2023/5065 „Dėl nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo“, (toliau – Prašymas) pagrįstumą.

Taryba n u s t a t ė :

(1) Prašyme Bendrovės prašoma kompensuoti nuostolių suma – 6 141 492 Eur (šeši milijonai šimtas keturiasdešimt vienas tūkstantis keturi šimtai devyniasdešimt du eurai).

(2) Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT), įvertinusi Prašymą ir kitą Bendrovės pateiktą informaciją, duomenų ir skaičiavimų pagrįstumą bei jų atitiktį Universaliosios pašto paslaugos teikėjo sąnaudų apskaitos taisyklėse, patvirtintose RRT direktoriaus 2005 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 1V-625 „Dėl Universaliosios pašto paslaugos teikėjo sąnaudų apskaitos taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Sąnaudų apskaitos taisyklės), Universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimo taisyklėse, patvirtintose RRT direktoriaus 2013 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. 1V-608 „Dėl Universaliosios pašto paslaugos nuostolių apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Nuostolių apskaičiavimo taisyklės) ir Nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 10 d. nutarimu Nr. 310 „Dėl nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimo Nr. 236 „Dėl Nuostolingų universaliųjų pašto paslaugų kompensavimo taisyklių patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“, (toliau – Kompensavimo taisyklės) nustatytiems reikalavimams, nustatė, kad:

(2.1) Vadovaujantis Sąnaudų apskaitos taisyklių 33 punkto nuostatomis, RRT inicijuoto Bendrovės sąnaudų apskaitos sistemos (toliau – SAS) patikrinimo rezultatuose, t. y. Apskaitos ir kontrolės uždarnosios akcinės bendrovės „AUDITAS“ (toliau – Auditorius) 2023 m. gruodžio 7 d. išvadoje „Išvada dėl akcinės bendrovės Lietuvos pašto sąnaudų apskaitos sistemos ir 2022 m. metinės sąnaudų ataskaitos audito“¹, buvo pareikšta sąlyginė Auditoriaus nuomonė, nes, vadovaudamasi Sąnaudų apskaitos taisyklių 14 punktu, Bendrovė turėjo atlikti pašto skirstymo departamento darbo laiko normų matavimus, tačiau jų neatliko. Dėl šios priežasties Auditorius negalėjo įsitikinti, kad neiškiliai, paremti pašto skirstymo departamento darbo laiko normatyvų duomenimis, yra nustatyti

¹ <https://www.rtt.lt/wp-content/uploads/2023/12/RRT-uzsakymu-atlikto-nepriklausomo-audito-ismada.pdf>

tinkamai, taip pat, kad su darbuotojais susijusių sąnaudų paskirstymas reguliuojamoms ir nereguliuojamoms paslaugoms buvo atliktas bei paskirstymo rezultatas Bendrovės 2023 m. gegužės 31 d. raštu Nr. SD-2023/2520 RRT pateiktoje 2022 m. metinėje ataskaitoje buvo pateiktas tinkamai. Bendrovė 2023 m. gruodžio 4 d. raštu Nr. SD-2023/4832 pateiktoje pakoreguotoje 2022 m. metinėje ataskaitoje (toliau – pakoreguota 2022 m. metinė ataskaita) pakeitimų, susijusių su pašto skirstymo departamento darbo laiko normatyvais, neatliko. Nors nėra galimybės įvertinti, ar būtų pasikeitęs reguliuojamų ir nereguliuojamų paslaugų rezultatas, jei pašto skirstymo departamento darbo laiko normos būtų išmatuotos, Auditoriaus patikrinta pakoreguota 2022 m. metinė ataskaita laikytina vieninteliu patikimu informacijos šaltiniu nustatyti 2022 m. UPP teikimo rezultata. Auditoriaus patikrintoje pakoreguotoje 2022 m. metinėje ataskaitoje 2022 m. UPP nuostolis sudaro 3 104 883,97 Eur (tris milijonus šimtą keturis tūkstančius aštuonis šimtus aštuoniasdešimt tris eurus ir devyniasdešimt septynis centus).

(2.2) Pagal Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 11 punktą Bendrovė, skaičiuodama UPP teikimo nuostolius, privalo pajamas ir sąnaudas išskirti pagal šias paslaugas: iki 2 kg pašto siuntų surinkimo, rūšiavimo, vežimo ir pristatymo; iki 10 kg pašto siuntinių surinkimo, rūšiavimo, vežimo ir pristatymo; registruotųjų ir įvertintųjų pašto siuntų surinkimo, rūšiavimo, vežimo ir pristatymo; ir iki 20 kg pašto siuntinių, gautų iš kitų valstybių narių, pristatymo. Lietuvos Respublikos pašto įstatymo 3 straipsnio 24 dalyje valstybė narė apibrėžta², kaip Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybė narė ar Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) valstybė. Pagal RRT Bendrovės pateiktus duomenis matyti, kad Bendrovė UPP priskiria iki 10 kg pašto siuntinių, gautų iš kitų valstybių, ir iki 20 kg pašto siuntinių, gautų tik iš ES valstybių narių, pristatymo kiekius, pajamas ir sąnaudas, tačiau į UPP apimtį neįtraukia iki 20 kg pašto siuntinių, gautų iš EEE valstybių, kiekių, pajamų ir sąnaudų, kas neatitinka Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 11 punkto nuostatų. Kadangi Bendrovė nepateikė 2022 m. šių pašto siuntinių kiekių, pajamų ir sąnaudų, nėra galimybės įvertinti jų įtakos Bendrovės 2022 m. UPP rezultatui ir iki 20 kg pašto siuntinių, gautų iš kitų valstybių narių, pristatymo rezultatui.

(2.3) Atlikdama UPP nuostolių apskaičiavimą, Bendrovė išskyrė 239 geografines vietas. Pagal gautus rezultatus, Bendrovė neteiktų UPP (įskaitant visas kitas pašto paslaugas) 20-yje iš 68-ių geografinių vietovių didmiesčiuose, 53-jose iš 65-ių geografinių vietovių savivaldybių centruose, 53-jose iš 65-ių geografinių vietovių savivaldybių centruose, 64-iose iš 67-ių geografinių vietovių kaimuose. Kadangi Bendrovės oficialiuose šaltiniuose, t. y. Bendrovės 2021 m. konsoliduotame metiniame pranešime ir konsoliduotoje finansinėje ataskaitoje, ir Bendrovės 2022 m. kovo 17 d. rašte Nr. 3-2022-01177, UPP teikimo vietų skaičius ženkliai skiriasi – minėtuose šaltiniuose į UPP teikimo vietų skaičių yra įtraukiamos ne tik stacionariosios, bet ir sutartosios UPP teikimo vietos, o Bendrovė nepateikė pagrįstų argumentų, dėl kokių priežasčių Bendrovė sutartų UPP teikimo vietų neišskiria kaip atskirų geografinių vietovių, RRT negalėjo įsitikinti, ar Bendrovės išskiriamas geografinių vietovių skaičius atitinka Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 16 punkto reikalavimus, keliamus geografinėms vietovėms. Taip pat nėra galimybės nustatyti, kaip pasikeistų pagal Nuostolių apskaičiavimo taisykles apskaičiuota 2022 m. UPP nuostolių apimtis stacionariąsias ir sutartąsias UPP teikimo vietas nustatant kaip atskiras geografines vietas.

(2.4) Geografinės vietovės ir jose suteiktų mažmeninių paslaugų, įskaitant UPP, kuri nebūtų teikiama, pajamos ir sąnaudos Bendrovės SAS nėra išskirtos, kaip to reikalauja Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 6–8 punktų nuostatos. Bendrovė pajamų ir sąnaudų skaičiavimams atlikti, kaip pirminę skaičiavimų informaciją, naudoja ataskaitinio laikotarpio Bendrovės audituotus finansinius duomenis ir SAS esančius duomenis, kuriuos vėliau papildomai apdoroja pagal Akcinės bendrovės Lietuvos pašto įpareigojimo teikti universaliąją pašto paslaugą nuostolių apskaičiavimo metodiką (toliau – Bendrovės metodika). Atrankiniu būdu analizuodama Bendrovės pateiktą 2022 m. UPP nuostolių skaičiavimo informaciją RRT nustatė, kad:

(2.4.1) Bendrovė tiesiogiai geografinėms vietovėms priskirtinas sąnaudas skirsto netiesiogiai, t. y. geografinėms vietovėms Bendrovė tiesiogiai priskiria tik 5 proc. visų Bendrovės sąnaudų. Iš

² Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 3.10 papunktyje nustatyta, kad kitos Nuostolių apskaičiavimo taisyklėse naudojamos sąvokos apibrėžtos, be kita ko, Pašto įstatyme.

Bendrovės 2024 m. vasario 27 d. raštu Nr. SD-2024/887 (toliau – Raštas Nr. SD-2024/887) pateikto geografinės vietovės „Žeimelio paštas“ 3 tiesiogiai priskirtų darbuotojų, geografinės vietovės „Viduklės paštas“ 6 tiesiogiai priskirtų darbuotojų, geografinės vietovės „Šiaulių 16-asis paštas“ 8 tiesiogiai priskirtų darbuotojų ir geografinės vietovės „Vilniaus 40-asis paštas“ 29 tiesiogiai priskirtų darbuotojų vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (žr. 1 lentelę), apskaičiuoto pagal 2022 m. sąnaudas, matyti, kad Bendrovės šioms geografinėms vietovėms priskirtų tiesioginių darbuotojų vidutinis mėnesinis darbo užmokeskis skiriasi, o skirstant darbo užmokesčio sąnaudas pagal Bendrovės metodikoje nurodytą darbuotojų skaičiaus nešiklį, vidutinis mėnesinis darbuotojų darbo užmokeskis visose geografinėse vietovėse suvienodinamas. Tai yra indikacija, kad skirstant tiesiogiai priskirtinas geografinėi vietovei sąnaudas netiesiogiai, taikant sąnaudų paskirstymo nešiklius, yra iškreipiamas geografinių vietovių rezultatas. Kadangi darbo užmokesčio sąnaudos sudaro daugiau kaip 42 proc. visų Bendrovės 2022 m. sąnaudų, jų teisingas paskirstymas turi įtakos 2022 m. UPP teikimo nuostoliumi.

1 lentelė. Darbo užmokesčio sąnaudų paskirstymo geografinėms vietovėms pagal Bendrovės siūlomą principą pavyzdys

Geografinė vietovė	Vidutinis mėnesinis darbo užmokeskis (toliau šioje lentelėje – DU), Eur/mėn.	Vidutinis darbuotojų skaičius, vnt.	Metinės DU sąnaudos (jei geografinė vietovė būtų veikusi 12 mėn.), Eur	Vidutinio darbuotojų skaičiaus nešiklis	2022 m. netiesioginis DU sąnaudų geografinėms vietovėms paskirstymas pagal Bendrovės siūlomą principą, Eur	Vidutinis mėnesinis DU pagal Bendrovės siūlomą principą, Eur/mėn.
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)*(3)*12	(5)=(3)/46	(6)=500 915*(5)	(7)=(6)/(3)/12
Žeimelio paštas						
Viduklės paštas						
Šiaulių 16-asis paštas						
Vilniaus 40-asis paštas						
Viso:						

(Konfidenciali informacija)

(2.4.2) Pagal Raštu Nr. SD-2024/887 pateiktą informaciją matyti, kad Bendrovė visas ilgalaikio turto (pastatų ir statinių, transporto priemonių, įrangos, prietaisų, įrankių, kompiuterinės įrangos, baldų ir kito ilgalaikio materialaus turto) nusidėvėjimo sąnaudas skirsto netiesiogiai pagal Bendrovės metodikoje nustatytus nešiklius, nors dalis šio ilgalaikio turto turi būti priskiriama geografinėms vietovėms tiesiogiai³. Bendrovė, tiesiogiai priskirtinas sąnaudas geografinėms vietovėms skirstydama taikant Bendrovės metodikoje nurodytus sąnaudų paskirstymo nešiklius, neteisingai apskaičiuoja geografinių vietovių sąnaudas ir tokiu būdu iškreipia pagal Nuostolių apskaičiavimo taisyklės nustatytą 2022 m. UPP nuostolių apimtį.

(2.4.3) Bendrovės netiesioginių sąnaudų priskyrimas geografinėms vietovėms kelia pagrįstų abejonių dėl Bendrovės taikomų nešiklių ekonominio pagrįstumo. RRT nustatė:

(2.4.3.1) Bendrovės metodikos 18.2 papunkčio 4 pastraipoje numatyta, kad „finansines paslaugas teikiančių skyrių, skirstymo centrų, ataskaitiniu laikotarpiu uždarytų struktūrinių vienetų, bendrovės administracijos padalinių ir Bendrovės patirtų sąnaudų, tačiau nepriskirtų jokiai objektui sąnaudų suma sudaro netiesiogines sąnaudas, kurios priskiriamos struktūriniams vienetams taikant sąnaudų paskirstymo kriterijus – nešiklius“. RRT, vertindama Bendrovės 2024 m. sausio 11 d. raštu Nr. SD-2024/106 (toliau – Raštas Nr. SD-2024/106) pateiktą informaciją, nustatė, kad visos Bendrovės darbo užmokesčio sąnaudos, įskaitant ir skirstymo centruose dirbančių darbuotojų, skirstomos pagal tiesiogiai geografinėi vietovei priskirtų darbuotojų vidutinio skaičiaus nešiklį.

³ Pavyzdžiui, geografinėse vietovėse esančių pastatų ir statinių, transporto priemonių, baldų ir kito ilgalaikio turto sąnaudos.

Bendrovė Rašte Nr. SD-2024/887 grįsdama taikomą darbuotojų skaičiaus nešiklį nurodė, kad „šiuo nešikliu skirstomos sąnaudos, kurių dydį labiausiai lemia darbuotojų skaičius, t. y. kuo didesnis darbuotojų skaičius tuo tikėtina bus patirtos didesnės darbo užmokesčio sąnaudos, mokymų sąnaudos, bei bus sunaudota daugiau atsargų“, tačiau tai nepagrindžia skirstymo centruose dirbančių darbuotojų darbo sąnaudų priežastinio ryšio su geografinėmis vietovėmis, nes skirstymo centru darbuotojų darbas yra sietinas daugiau su tam tikroje geografinėje vietovėje siunčiamų ir pristatomų pašto siuntų kiekiu, nei su geografinėi vietai dirbančių darbuotojų skaičiumi⁴.

(2.4.3.2) Bendrovė pastatų ir statinių nusidėvėjimo sąnaudas skirsto pagal geografinėms vietovėms priskirtų pastatų ploto nešiklį. Raštu Nr. SD-2024/887 Bendrovė pateikė šio nešiklio taikymo pagrindimą ir nurodė, kad „Šiuo nešikliu skirstomos sąnaudos, kurių dydį labiausiai lemia patalpų plotas, t. y. kuo didesnis plotas tuo tikėtina didesnė patalpų vertė, o tai sąlygoja didesnes nusidėvėjimo / nuomos sąnaudas“. RRT, išanalizavusi pakoreguotos 2022 m. metinės ataskaitos 25 priede pateiktą informaciją ir atrinkusi pagal geografinių vietovių adresus priskirtų statinių nusidėvėjimo sąnaudas bei Bendrovės Raštu Nr. SD-2024/887 pateiktą šių pastatų plotą (žr. 2 lentelę), nustatė, kad tiesioginio ryšio tarp pastato ploto ir jo nusidėvėjimo nėra, t. y. didesnis pastato plotas nelemia didesnių šio pastato nusidėvėjimo sąnaudų⁵.

2 lentelė. Geografinių vietovių pastatų ploto ir pakoreguotos 2022 m. metinės ataskaitos 25 priede pateiktų pastatų ir statinių, priskirtų lentelėje nurodytu adresu, nusidėvėjimo sąnaudų palyginimas

Geografinė vietovė	Adresas	Plotas, kv. m.	Nusidėvėjimas per 2022 metus (pakoreguotos 2022 m. metinės ataskaitos 25 priedas), Eur
Akmenės paštas	K. Kasakausko g. 7, Akmenė, 85022 Akmenės r. sav.	(Konfidenciali informacija)	
Anykščių paštas	J. Biliūno g. 5, 29001 Anykščiai		
Ariogalos paštas	Vytauto g. 102, Ariogala, 60019 Raseinių r. sav.		
Eišiškių paštas	Gegužės a. 18, Eišiškės, 17017 Šalčininkų r. sav.		
Elektrėnų paštas	Trakų g. 4A, 26001 Elektrėnai		
Kėdainių paštas	J. Basanavičiaus g. 59, 57001 Kėdainiai		
Pasvalio paštas	Vilniaus g. 3, 39001 Pasvalys		
Salininkų paštas	Pupinės g. 7, Salininkai, 02017 Vilnius		
Šakių paštas	Bažnyčios g. 12/11, 71001 Šakiai		
Vilniaus 1-asis paštas	Vokiečių g. 7-13, 01013 Vilnius		

⁴ Pavyzdžiui, 2022 m. pagal Bendrovės skaičiavimus geografinės vietovės „Šiaulių 16-asis paštas“ vidutinis darbuotojų skaičius sudarė 8 darbuotojus, suteiktų mažmeninių paslaugų kiekis – (konfidenciali informacija) vnt., o UPP kiekis – (konfidenciali informacija) vnt., kai tuo tarpu geografinės vietovės „Viduklės paštas“ vidutinis darbuotojų skaičius sudarė 6 darbuotojus, suteiktų mažmeninių paslaugų kiekis – (konfidenciali informacija) vnt., o UPP kiekis – (konfidenciali informacija) vnt. Geografinių vietovių „Daugų paštas“ ir „Kauno Vilijampolės paštas“ atveju vidutinis darbuotojų skaičius vidutiniškai sudarė 4 tiesiogiai priskirtus šioms geografinėms vietovėms darbuotojus, tačiau jose suteiktų mažmeninių paslaugų skaičius skiriasi daugiau kaip du kartus, t. y. 2022 m. geografinėje vietovėje „Kauno Vilijampolės paštas“ suteiktų mažmeninių paslaugų kiekis sudarė (konfidenciali informacija) vnt., UPP kiekis – (konfidenciali informacija) vnt., kai tuo tarpu geografinėje vietovėje „Daugų paštas“ suteiktų mažmeninių paslaugų kiekis sudarė (konfidenciali informacija) vnt., UPP kiekis – (konfidenciali informacija) vnt. Skirstant skirstymo centrų darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudas pagal tam tikrai geografinėi vietai priskirtą darbuotojų skaičių, neįvertinus suteiktų pašto paslaugų kiekio minėtose geografinėse vietovėse priskirtos skirstymo centruose dirbančių darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudos bus vienodos, tačiau vykdant sąnaudų priskyrimą pagal minėtoms geografinėms vietovėms tenkančių pašto paslaugų kiekį priskiriamų skirstymo centrų darbo užmokesčio sąnaudų apimtis ženkliai skirstųsi.

⁵ Pavyzdžiui, 2022 m. geografinės vietovės „Vilniaus 1-asis paštas“ pastato plotas sudarė 99 kv. m., o nusidėvėjimo sąnaudos – (konfidenciali informacija) Eur, kai tuo tarpu geografinės vietovės „Kėdainių paštas“ pastato plotas sudarė 1 584 kv. m., bet nusidėvėjimo sąnaudos – (konfidenciali informacija) Eur.

Vilniaus 38-asis paštas	S. Dariaus ir S. Girėno g. 8, 02011 Vilnius
Vilniaus 40-asis paštas	Antakalnio g. 75, 10007 Vilnius
Vilniaus 42-asis paštas	Kalvarijų g. 121, 08009 Vilnius
Vilniaus 43-iasis paštas	Architektų g. 19, 04001 Vilnius
Vilniaus 53-iasis paštas	Vaduvos g. 5, 02029 Vilnius
Žagarės paštas	Miesto a. 41, Žagarė, 84019 Joniškio r. sav.
Žiežmarių paštas	Žaslių g. 5, Žiežmariai, 56017 Kaišiadorių r. sav.

(2.4.3.3) Pagal Bendrovės 2023 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. SD-2023/5065 pateiktą informaciją nustatyta, kad protingumo kriterijų atitinkančios investicijų gražos sąnaudos geografinėms vietovėms skirstomos pagal geografinę vietovę priskirtų pastatų plotą. Bendrovė Raštu Nr. SD-2024/887 grįsdama pastato ploto nešiklio taikymą nurodė, kad „*Protingumo kriterijų atitinkančios investicijų gražos sąnaudų skaidymui geografinėms vietovėms buvo pasirinktas pastato ploto nešiklis, nes Bendrovė nėra įpareigota skirstyti balansinius straipsnius pagal geografinės vietovės, o pastato plotas geriausiai parodo geografinės vietovės nuosavo kapitalo dydį, t. y. daroma prielaida kuo didesnis plotas tuo didesnė turto vertė, taip pat tai galimai sąlygoja didesnę atsargų poreikį, paštas galimai gali aptarnauti daugiau klientų ir taip generuoti daugiau pajamų.* RRT, įvertinusi šį Bendrovės pagrindimą ir pakoreguotos 2022 m. metinės ataskaitos 25 priede pateiktą informaciją, nustatė, kad ryšio tarp pastato ploto ir jo likutinės vertės nėra⁶, o iš 3 lentelės matyti, kad Bendrovės teiginys, kad kuo didesnis pastato plotas, tuo didesnė turto likutinė vertė, nėra teisingas⁷, todėl sistemiškai vertinant Sąnaudų apskaitos taisyklių reikalavimus, protingumo kriterijų atitinkančios investicijų gražos sąnaudos geografinėms vietovėms turi būti skirstomos analogišku principu kaip šios sąnaudos yra priskiriamos paslaugoms, t. y. pagal konkrečiai geografinę vietovę priskirtą kapitalo apimtį, o ne pagal pastatų plotą.

3 lentelė. Tam tikroms geografinėms vietovėms priskirtų pastatų ploto, pastatų likutinės vertės, suteiktų paslaugų ir pajamų palyginimas

Geografinė vietovė	Pastatų plotas, kv. m.	ROI, Eur	Pastatų likutinė vertė 2022 m. gruodžio 31 d.*, Eur	Suteiktų paslaugų kiekis, vnt.		Pajamos, Eur	
				UPP	Kitos	UPP	Kitos
Vilniaus 43-asis paštas (Architektų g. 19, Vilnius)							
Vilniaus 40-asis paštas (Antakalnio g. 75 Vilnius)							

(Konfidenciali informacija)

*Pakoreguotos 2022 m. metinės ataskaitos 25 priedo duomenys.

(2.4.4) Kaip nustatyta šio nutarimo 2.4.2 pastraipoje, Bendrovė visas ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudas geografinėms vietovėms skirsto netiesiogiai, tačiau su šiuo turtu susijusios

⁶ Geografinę vietovę priskirtas pastatas gali būti pilnai nusidėvėjęs ir toks pastatas gali turėti labai didelį plotą, tokiu atveju tokia geografinę vietovę Bendrovė priskirtų nepagrįstai dideles pagal Sąnaudų apskaičiavimo taisyklės apskaičiuotas protingumo kriterijų atitinkančios investicijų gražos sąnaudas.

⁷ Pavyzdžiui, 2022 m. geografinę vietovę „Vilniaus 43-asis paštas“ priskirto pastato plotas sudarė (konfidenciali informacija) kv. m., šio pastato likutinė vertė (2022 m. gruodžio 31 d.) – (konfidenciali informacija) Eur, o mažmeninių paslaugų pajamos – (konfidenciali informacija) Eur, kai tuo tarpu geografinę vietovę „Vilniaus 40-asis paštas“ priskirtas pastato plotas buvo neženkliai mažesnis ir sudarė (konfidenciali informacija) kv. m., tačiau šio pastato likutinė vertė 2022 m. gruodžio 31 d. daugiau nei du kartus buvo didesnė ir siekė (konfidenciali informacija) Eur, o mažmeninių paslaugų pajamos sudarė (konfidenciali informacija) Eur.

turto remonto ir priežiūros sąnaudos geografinėms vietovėms priskiriamos tiesiogiai ir tik dalis jų skirstomos netiesiogiai, t. y. konkretus turtas ir su tuo turtu susijusios remonto ir priežiūros sąnaudos skirstomos skirtingais principais⁸.

(2.4.6) Pagal Raštu Nr. SD-2024/887 pateiktą informaciją, RRT nustatė, kad Bendrovė, skaičiuodama darbuotojų skaičiaus nešiklį, neatsižvelgia į tai, kad dalis geografinių vietovių veikė ne pilnus metus⁹. Pagal Bendrovės neteisingai apskaičiuotą darbuotojų skaičiaus nešiklį metų eigoje uždarytoms geografinėms vietovėms yra priskiriamos nepagrįstai didesnės darbo užmokesčio ir kitos sąnaudos, kurių paskirstymui taikomas darbuotojų skaičiaus nešiklis, lyg šios geografinės vietovės būtų veikusios pilnus metus. Praktiškai visos tokios geografinės vietovės su Prašymu pateiktuose Bendrovės 2022 m. UPP nuostolių skaičiavimuose buvo priskirtos ekonomiškai nenaudingoms geografinėms vietovėms ir lėmė Bendrovės 2022 m. UPP teikimo nuostolių dydį. 2022 m. buvo uždarytos 68 geografinės vietovės. Taip pat Bendrovė suskaičiuotą kiekvienos geografinės vietovės vidutinį darbuotojų skaičių suapvalino iki sveiko skaičiaus į didesniąją pusę, tokiu būdu iškreipdama vidutinį darbuotojų, dirbusių 2022 m. tam tikroje geografinėje vietovėje, skaičių¹⁰. Apvalinant minėto nešiklio vertes į didesniąją pusę, iškreipiama tam tikroms geografinėms vietovėms priskirtina sąnaudų suma¹¹. Kadangi pagal darbuotojų skaičiaus nešiklį yra paskirstoma didžioji dalis – 46 proc. visų Bendrovės sąnaudų, todėl darbuotojų skaičiaus nešiklio įtaka įtaką Bendrovės geografinių vietovių faktiniams rezultatams yra reikšminga.

(3) RRT vertindama, ar Bendrovė nematerialią ir rinkos naudas įvertino, laikydama siūlytą apskaičiavimo taisyklių 13.4 papunkčio ir 14, 30–32 punktuose nustatytų reikalavimų, nustatė, kad Bendrovės Prašyme pateiktos materialios ir rinkos naudos sudarė 53 898,46 Eur (penkiasdešimt tris tūkstančius aštuonis šimtus devyniasdešimt aštuonis eurus ir keturiasdešimt šešis centus), tačiau Bendrovė, skaičiuodama nematerialią ir rinkos naudas, įvertino ne visas su UPP teikimu susijusias nematerialias ir rinkos naudas, t. y. Bendrovė neįvertino tarptautinių pašto siuntų skirstymo vietos (angl. *Extra-Territorial Offices of Exchange*) Nyderlanduose (toliau – ETOE) gaunamos naudos.

(4) Įvertinus Kompensavimo taisyklių 19.1 ir 19.2 papunkčiuose nurodytus nepagrįstai didelės finansinės naštos nustatymo kriterijus, RRT nustatė, kad 2022 m. Bendrovės apskaičiuotų UPP nuostolių ir visų Bendrovės gautų pardavimo pajamų santykis siekė 6,6 proc., o Bendrovės apskaičiuotų 2022 m. UPP nuostolių ir pajamų santykis sudarė 40 proc. Taip pat RRT nustatė, kad nors 2019–2021 m. laikotarpiu reikšmingai sumažėję Bendrovės pelningumo rodikliai 2022 m. šiek tiek pagerėjo, tačiau Bendrovės grynasis pelningumas vis tiek išliko neigiamas ir siekė -0,1 proc. (žr. 4 lentelę).

⁸ Pavyzdžiui, Didžiosios knygos (toliau – DK) sąskaitoje Nr. 601342 „Programinė įranga“ visos amortizacijos sąnaudos skirstomos netiesiogiai ((*konfidenciali informacija*) Eur), DK sąskaitoje Nr. 601615 „Programinės įrangos sąnaudos“ priežiūros sąnaudų dalis priskiriama geografinėms vietovėms tiesiogiai ((*konfidenciali informacija*) Eur), o likusi dalis netiesiogiai ((*konfidenciali informacija*) Eur), arba DK sąskaitoje Nr. 601333 „Kompiuterinė įranga“ visos nusidėvėjimo sąnaudos skirstomos geografinėms vietovėms netiesiogiai ((*konfidenciali informacija*) Eur), o DK sąskaitoje Nr. 601620 „Komp.ir kt.org.t.rem ir pr.sąn.“ remonto ir priežiūros sąnaudų dalis priskiriama geografinėms vietovėms tiesiogiai ((*konfidenciali informacija*) Eur), o likusi dalis netiesiogiai ((*konfidenciali informacija*) Eur).

⁹ Pavyzdžiui, geografinė vietovė „Žeimelio paštas“ 2022 m. buvo uždaryta. Šioje vietovėje 2022 m. sausio-birželio mėn. buvo priskirta (*konfidenciali informacija*) etato, o liepos mėn. (*konfidenciali informacija*) etato, rugpjūčio-gruodžio mėn. šioje geografinėje vietovėje nebebuvo priskirta darbuotojų. Bendrovė, skaičiuodama vidutinio darbuotojų skaičiaus nešiklį, ėmė 7 mėn. darbuotojų etatų vidurkį ir apskaičiavo, kad visus 2022 m., t. y. 12 mėnesių, šiai geografinėi vietai buvo priskirta (*konfidenciali informacija*) etato. Jei Bendrovė būtų įvertinusi, kad geografinė vietovė „Žeimelio paštas“ dirbo ne visus 2022 m., tai šioje geografinėje vietovėje dirbusių darbuotojų skaičius turėtų būti dalinamas iš 12 mėn. ((*konfidenciali informacija*) etato), nustatant, kad minėtoje geografinėje vietovėje 2022 m. buvo (*konfidenciali informacija*) etato.

¹⁰ Pavyzdžiui, Bendrovės suapvalintas suskaičiuotas darbuotojų skaičius geografinėje vietovėje „Žeimelio paštas“ 2022 m. visus metus buvo vidutiniškai (*konfidenciali informacija*) etatai.

¹¹ Pavyzdžiui, Bendrovė apskaičiavo, kad 2022 m. geografinėje vietovėje „Kauno Vilijampolės paštas“ vidutiniškai buvo priskirta (*konfidenciali informacija*) etato, o geografinėje vietovėje „Birštono paštas“ – (*konfidenciali informacija*) etato, suapvalinus minėtus skaičius, Bendrovė nustatė, kad abiejose geografinėse vietovėse 2022 m. buvo (*konfidenciali informacija*) etatai ir joms abiem priskyrė vienodą sąnaudų sumą.

4 lentelė. Bendrovės pelningumo rodikliai

Rodiklis	2022 m.*	2021 m.	2020 m.	Pokytis, procentiniais punktais, 2022–2021 m.	Pokytis, procentiniais punktais, 2021–2020 m.
Grynasis pelningumas, proc.	-0,1	-5,7	1,4	5,6	-7,1
Veiklos pelningumas, proc.	0,6	-5,9	1,8	6,5	-7,7

** Perskaičiuoti grynojo pelningumo rodikliai, išimant 2021 m. UPP nuostolio kompensacijos pajamas.

(5) Įvertinusi Kompensavimo taisyklių 19.3 papunktyje nurodytą nepagrįstai didelės finansinės naštos nustatymo kriterijų ir atsižvelgus į Bendrovės ir kitų pašto paslaugų teikėjų pelningumo rodiklius už praėjusius 3 metus (žr. 5 lentelę), RRT nustatė, kad Bendrovės grynojo pelningumo rodiklis, nevertinant 2022 m. pajamose apskaitytos 2021 m. UPP nuostolių kompensacijos, yra gerokai mažesnis už kai kurių aktyviai veikiančių pašto paslaugų teikėjų pelningumo rodiklius.

5 lentelė. Pašto paslaugų teikėjų grynasis pelningumas

Metai	Grynasis pelningumas, proc.				
	Bendrovė	UAB „DPD Lietuva“	UAB „DHL Lietuva“	„Omniva LT“, UAB	UAB „Venipak Lietuva“
2022	-0,1	5,49	2,80	4,7	0,04
2021	-5,70	10,68	1,21	15,05	-0,64
2020	1,40	9,38	0,97	10,01	0,10
2019	5,10	5,38	0,30	4,03	-
2018	4,30	5,87	1,40	1,09	0,05

Taryba k o n s t a t u o j a:

(6) Vadovaujantis Kompensavimo taisyklių 6 punktu, Bendrovė turi teisę pateikti prašymą kompensuoti UPP nuostolius, jeigu ji tvarkė sąnaudų apskaitą pagal Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatytus pagrindinius sąnaudų apskaitos tvarkymo principus ir SAS reikalavimus ir atsižvelgdama į praėjusių vienerių finansinių metų rezultatus Nuostolių apskaičiavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis nustatė, kad įpareigojimo teikti UPP vykdymas buvo nuostolingas ir sudarė nepagrįstai didelę finansinę naštą.

(7) Pagal Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 4 punktą, skaičiuojant UPP teikimo nuostolius, siekiama nustatyti tuos nuostolius, kuriuos Bendrovė patyrė dėl to, jog yra įpareigota teikti UPP. Kaip numato minėtų taisyklių 5 punktas, siekiant apskaičiuoti UPP teikimo nuostolius, turi būti nustatyta UPP, kurios Bendrovė neteiktų, jei nebūtų įpareigota ją teikti. Kiekvienai struktūrinei schemas daliai atskirai turi būti apskaičiuotos pajamos, gautos už Bendrovės suteiktas mažmenines paslaugas, įskaitant UPP, sąnaudos, patirtos teikiant šias paslaugas, ir suteiktų mažmeninių paslaugų, įskaitant UPP, kiekis.

(8) Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 6–7 punktuose įtvirtinta pareiga Bendrovei pajamas, gautas už jos suteiktas mažmenines paslaugas, įskaitant UPP, ir sąnaudas, patirtas teikiant šias paslaugas, SAS apskaityti ir paskirstyti pagal geografines vietas ir pagal naudotojus, laikantis Sąnaudų apskaitos taisyklių reikalavimų. SAS turi būti aiškiai identifikuojamos geografinės vietovės bei jose už suteiktas mažmenines paslaugas, įskaitant UPP, gautos pajamos ir patirtos sąnaudos. Taip pat Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 8 punkte numatyta, jog UPP, kuri nebūtų teikiama, jei Bendrovė nebūtų įpareigota ją teikti, pajamos ir sąnaudos SAS turi būti apskaitomos atskirai nuo kitos Bendrovės teikiamos pašto paslaugos pajamų ir sąnaudų.

(9) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta šio nutarimo 2.4.1–2.4.6 pastraipose, Taryba konstatuoja, kad Bendrovės atliktas sąnaudų paskirstymas geografinėms vietovėms neatitinka Nuostolių apskaičiavimo taisyklių 6–8 punktų reikalavimų, ir nėra patikrintas Auditoriaus, todėl Bendrovės Prašyme prašoma kompensuoti nuostolių suma – 6 141 492 Eur (šeši milijonai šimtas

keturiasdešimt vienas tūkstantis keturi šimtai devyniasdešimt du eurai) negali būti vertinama, kaip pagal Nuostolių apskaičiavimo taisyklių reikalavimus teisingai apskaičiuotas nuostolių dydis. Atsižvelgiant į tai, kad vienintelis Auditoriaus patikrintas 2022 m. UPP rezultatas yra pakoreguotoje 2022 m. metinėje ataskaitoje, Taryba daro išvadą, jog kompensuotinas UPP nuostolis gali būti ne didesnis nei Auditoriaus patikrintoje pakoreguotoje 2022 m. metinėje ataskaitoje nurodytas UPP nuostolis – 3 104 883,97 Eur (trys milijonai šimtas keturi tūkstančiai aštuoni šimtai aštuoniasdešimt trys eurai ir devyniasdešimt septyni centai), iš kurio pagal Kompensavimo taisyklių 3 punkte pateiktą UPP teikimo nuostolių apibrėžimą turi būti atimama nematerialios ir rinkos naudos, gautos 2022 m. teikiant UPP, vertė.

(10) Vadovaujantis Pasaulinės pašto sąjungos teisės aktais Bendrovė gali įsteigti ETOE kitose šalyse, jei tai leidžia tos šalies teisės aktai ir tai yra išimtinė teisė suteikta paskirtajam operatoriui – UPP teikėjui. Atsižvelgdama į tai, kad, jei Bendrovė nebūtų įpareigota teikti UPP, ji neturėtų teisės vykdyti ETOE veiklos, ir į šio nutarimo 3 pastraipoje nustatytą aplinkybę, Taryba konstatuoja, kad 2022 m. UPP nuostolis turi būti mažinamas taip pat iš Bendrovės ETOE veiklos 2022 m. gauta nauda, t. y. 2022 m. ETOE veiklos pelnu – 1 034 885,70 Eur (vienu milijonu trisdešimt keturiais tūkstančiais aštuoniais šimtais aštuoniasdešimt penkiais eurai ir septyniasdešimt centų).

(11) Atsižvelgiant į šio nutarimo 9–10 pastraipose konstatuotas aplinkybes ir į šio nutarimo 3 pastraipoje nurodytą Bendrovės apskaičiuotų materialių ir rinkos naudų vertę, darytina išvada, kad kompensuotina 2022 m. UPP nuostolių suma, kuri apskaičiuota iš patikrintoje Auditoriaus pakoreguotoje 2022 m. metinėje ataskaitoje nurodytos 2022 m. UPP nuostolių sumos atėmus ETOE naudą ir Bendrovės apskaičiuotas nematerialias ir rinkos naudas, sudaro 2 016 099,81 Eur (3 104 883,97 – 1 034 885,70 Eur – 53 898,46 Eur = 2 016 099,81 Eur) (du milijonus šešiolika tūkstančių devyniasdešimt devynis eurus ir aštuoniasdešimt vieną centą).

(12) Kompensavimo taisyklių 19 punkte numatyta, kad RRT, vertindama, ar UPP teikėjo prašymas dėl UPP nuostolių kompensavimo yra pagrįstas, be kita ko, atsižvelgia į nepagrįstai didelės finansinės naštos nustatymo kriterijus: „19.1. teikėjo UPP teikimo nuostolių, patirtų dėl įpareigojimo teikti UPP, dydžio ir teikėjo per tą patį laikotarpį gautų pajamų procentinį santykį, įvertindama, ar teikėjo nuostoliai, patirti dėl įpareigojimo teikti UPP, sukelia realią teikėjo finansinės būklės pablogėjimo grėsmę; 19.2. teikėjo pelningumo rodiklių (bendrojo pelningumo, grynojo pelningumo, veiklos pelningumo) pokytį per praėjusius finansinius metus; 19.3. teikėjo pelningumo rodiklių už praėjusius trejus finansinius metus palyginimą su Lietuvos statistikos departamento skelbiamais pašto paslaugos teikėjų atitinkamais pelningumo rodikliais; 19.4. kitus veiksnius, turinčius įtakos teikėjui dėl įpareigojimo teikti UPP tenkančiai finansinei naštai“.

(13) Šio nutarimo 9–11 pastraipose nurodytais pagrindais nustatyta kompensuotina UPP nuostolių suma sudaro 2,2 proc. visų Bendrovės pardavimo pajamų arba 13,1 proc. UPP pajamų. Taryba konstatuoja, kad kompensuotinų 2022 m. UPP nuostolių ir UPP pajamų santykis viršija Sąnaudų apskaitos taisyklių 3.21 papunktyje nustatytą reikšminga skirtumą – 5 proc. Atsižvelgusi į Kompensavimo taisyklių 19 punkte nurodytus nepagrįstai didelės finansinės naštos nustatymo kriterijus ir jų įvertinimą, taip pat į tai, kad bendras 2022 m. UPP teikimo veiklos rezultatas buvo – 3 104 884,97 Eur (trys milijonai šimtas keturi tūkstančiai aštuoni šimtai aštuoniasdešimt keturi eurai ir devyniasdešimt septyni centai) nuostolių, o kompensuotina 2022 m. UPP teikimo nuostolių suma sudaro 2 016 099,81 Eur (du milijonus šešiolika tūkstančių devyniasdešimt devynis eurus ir aštuoniasdešimt vieną centą), – Taryba daro išvadą, kad dėl UPP teikimo Bendrovės 2022 m. patirti nuostoliai sudarė jai nepagrįstai didelę finansinę našta.

Vadovaudamasi Nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 10 d. nutarimu Nr. 310 „Dėl nuostolingos universaliosios pašto paslaugos kompensavimo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimo Nr. 236 „Dėl nuostolingų universaliųjų pašto paslaugų kompensavimo taisyklių patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“, 14.1 papunkčiu,

Taryba n u t a r i a:

Pripažinti, kad akcinės bendrovės Lietuvos pašto 2022 metais patirti nuostoliai dėl universaliosios pašto paslaugos teikimo yra 2 016 099,81 Eur (du milijonai šešiolika tūkstančių devyniasdešimt devyni eurai ir aštuoniasdešimt vienas centas).

Šis nutarimas per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Tarybos pirmininkė

Jūratė Šovienė